

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep,
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 200700183-3/TLHE/008

Dato: 10.04.2007

RAPPORT OM REKRUTTERINGS- OG ETABLERINGSORDNINGER FOR UNGDOM TIL FISKEFLÅTEN: FRA UNGDOM TIL FISKER – FRA FISKER TIL FARTØYEIER

Høringssvar fra Norges fiskerihøgskole, Universitetet i Tromsø

”Fra ungdom til fisker – fra fisker til fartøyeier”

Rapporten ”Fra ungdom til fisker – fra fisker til fartøyeier” tar i all hovedsak for seg problematikken rundt rekruttering til fiskeryrket, med spesiell fokus på rekrutteringskvoter som virkemiddel. I tillegg til at den er spesifikk i forhold til rekruttering til noen ganske få yrkesgrupper innen fiskeri- og havbruksnæringa fokuserer den også i stor grad på rekruttering til utdanning på videregående nivå/fagbrevutdanning.

Rekrutteringsbehov på alle utdanningsnivå og fagområder

Norges fiskerihøgskole ønsker at rekruttering til fiskeri- og havbruksnæringa diskuteres på et bredere nivå. Vi ser at utfordringa med rekruttering ikke er avgrenset til fangstleddet, men gjenspeiler seg i hele næringa.

Det er heller ikke bare til de yrkesfaglige retningene på videregående skole/fagbrev det er behov for styrket rekruttering. Også de fiskeri- og havbruksrelaterte retningene på høgskole og universitet har utfordringer når det gjelder rekruttering, både til bachelor- og mastergradsnivå.

Fiskeri- og havbruksnæringa er ei innovativ næring der behovet for kompetanse er viktig både for de etablerte tradisjonelle delene, men ikke minst for de ”nye” delene av næringa. Marin bioteknologi og utnytting av nye arter både i oppdrett og fangst er eksempler på områder der fremtidens næring kommer til å etterspørre ny kompetanse.

Dagens rekrutteringsstrategier

Som det ganske riktig pekes på i rapporten har nedgangen i søkertallene til fiskerifaglige utdanninger ikke slått dramatisk ut for tilgangen på fiskere i første omgang. Omlegging og effektivisering har ført til at antall mannskaper er redusert til et minimum og lav rekruttering er sånn sett kamuflert. Den samme situasjonen kan man også se i andre deler av fiskeri- og havbruksnæringa.

NORGES FISKERIHØGSKOLE

Administrasjonen

Universitetet i Tromsø, No-9037 Tromsø, tlf 77 64 60 00, e-post postmottak@uit.no, <http://uit.no>
førstekonsulent Trine Lise Heimkjær, tlf 77 64 60 44, faks 77 64 60 20, e-post TrineLise.Heimkjaer@nfh.uit.no

Dette er en kortsiktig strategi som styrer næringa unna ei kompetansekrisa i første omgang, men det er ikke ei langsiktig løsning. Utdanning av en høyskolekandidat på mastergradsnivå tar i beste fall 8-9 år inkludert videregående skole. De kandidatene vi ønsker å rekruttere til jobber i næringa i framtiden må vi starte med å motivere allerede nå.

Dagens rekrutteringsstrategi for å motivere ungdom til å søke utdanninger som kvalifiserer til jobber innen de fiskeri og havbruksrelaterte næringene er spredt og lite slagkraftig. Hver utdanningstilbyder gjør sitt for å få studenter til sin skole, Norges fiskarlag gjør noe for å profilere sin nisje i næringa, Fiskeri- og havbruksnæringas landsforening gjør litt innen sitt område og opplæringskontorene jobber hver for seg for å legge til rette for fagbrevutdanningen.

På denne måten blir rekrutteringen til fiskerifaglig utdanning preget av lokale mindre rekrutteringstiltak, uten en samlende profil. En nasjonal satsing med felles profil kan gi oss mer igjen for den innsatsen som hver enkelt aktør bidrar med.

Rekrutteringsinnsatsen drives ofte som korte intensive prosjekter fra midten av januar frem til søknadsfristen for samordna opptak 15. april. Et kontinuerlig arbeid gjennom året for å synliggjøre utdanning og jobber innen fiskeri- og havbruksnæringa som attraktive karriereveier er ønskelig.

I praksis går mye av innsatsen i rekrutteringsarbeidet med til å konkurrere innbyrdes om å kapre de potensielle studentene som allerede har tatt et utdanningsvalg inn mot fiskeri- og havbruk. En bredere rekrutteringsinnsats der næring og utdanningstilbydere samarbeider om rekrutteringen, vil kunne bidra til å flytte fokus fra innbyrdes konkurranse over på det som jo er den aller største utfordringen, nemlig å få flere unge til å fatte interesse for "våre" næringer.

Dersom vi ikke lykkes med å få til et felles løft i rekrutteringa risikerer vi at utdanninger som er relevante og viktige for næringa faktisk legges ned fordi søkerne uteblir. Norges fiskerihøgskole anbefaler derfor at Fiskeri- og kystdepartementet tar initiativ til et samarbeidsorgan som koordinerer den rekrutteringen som i dag pågår spredt rundt i næringa og hos tilbydere av fiskerifaglig utdanning.

Oppsummering:

- 1) Fiskeri- og havbruksnæringa er i kontinuerlig utvikling og dette gjør at man trenger et bredt spekter av kompetanse både innen etablerte områder og nye næringer som for eksempel marin bioteknologi og utnytting av "nye arter".
- 2) Kompetansebehovet synes å være både "hender" og "hoder". Det er viktig at vi rekrutterer både til yrkesrettet og høyere utdanning til næringen.
- 3) Fiskeri- og havbruksnæringa er ikke "selvrekrutterende". Kontinuerlig langsiktig rekrutteringsarbeid til alle deler av næringa bør derfor sikres.
- 4) Norges fiskerihøgskole tror samarbeidsstrategier gir best effekt av rekrutteringskronene.
- 5) Rekruttering av næringas fremtidige arbeidskraft er et område der både tilbydere av utdanning og næringsutøvere/bransjeorganisasjoner har felles interesse i samarbeid.
- 6) Rekrutteringsarbeidet bør koordineres nasjonalt i et samlende organ.

Hvordan komme videre?

Norges fiskerihøgskole foreslår at det inviteres til en "idedugnad"/rekrutteringskonferanse der både næring og utdanningstilbydere samles for å diskutere behovet for rekruttering og utdanning av kompetent arbeidskraft til fiskeri- og havbruksnæringa. Stikkord for en slik diskusjon er:

- samarbeidsstrategier i rekrutteringsarbeidet
- hvordan koordinere det fremtidige rekrutteringsarbeidet nasjonalt
- hvordan sikre kontinuitet og langsiktighet i rekrutteringsarbeidet

Her må både næring og utdanningstilbydere inviteres til og delta.

Norges fiskerihøgskole bidrar gjerne til å komme i gang med et slikt samarbeid, men vi ser viktigheten i at dette er forankret i departementet for å sikre koordinering i den videre prosessen.

Vennlig hilsen

Terje M. Aspen
høgskoledirektør

Trine Lise Heimkjær
førstekonsulent